

PROBLEMATIKA LIDSKÉ AGRESIVITY V ZRCADLE MANIPULACE A POSLUŠNOSTI VŮČI AUTORITĚ II

Zdroj: Pedagogická orientace 2001, č. 2,
s.79– 89 ISSN 1211-4669

Autor: PaedDr. Stanislav Bendl, Ph.D.

Vypracovala: Pavla Koňářiková

- Stanley Milgram (15. 8. 1933 – 20. 1984 New York) byl americký sociální experimentální psycholog, který se proslavil hlavně dvěma originálními experimenty o lidské společnosti.
- K prvnímu pokusu Milgrama inspiroval proces s nacistickým zločincem Eichmannem: co všechno jsou lidé ochotni udělat, když jim to nařídí autorita?

- V roce 1964 provedl MILGRAM slavný experiment. Výzkum byl prezentován jako testování paměti a výzkum učení. Zúčastnilo se 40 dobrovolníků, mužů ve věku 20 – 50 let, kteří si vylosovali roli učitele a žáka.

- Erich Fromm (1900 – 1980) vyrůstal v ortodoxní židovské rodině. Jako mladý chlapec pocítil osten antisemitských postojů, převládajících mezi Němci různých křesťanských vyznání, a také nesnášenlivost Židů.
- Fromm byl sociologem, historikem, filozofem a psychologem
- Dělí lidskou agresi na benigní a maligní:
- Benigní agrese je biologicky adaptivní a životu sloužící. Je to reakce na ohrožení životních zájmů, je fylogeneticky programovaná, je společná zvířatům a lidem
- Maligní agrese je biologicky neadaptivní. Je to krutost a destruktivita

SOCIÁLNĚ-PSYCHOLOGICKÝ EXPERIMENT

První objev se týká síly sklonu k poslušnosti

- Osoby testované měli za úkol ublížit jiné osobě proti její vůli
- Několik testovaných opouští zásadu morálního chování a poslouchají instrukce autority, která nemá žádnou zvláštní moc

Druhý objev se vztahuje k nepředpokládanému efektu

- Pokusná osoba ukončí své konání v průběhu pokusu
- Pokračuje podle svého vlastního svědomí

Cílem (údajným) testu: dosažení pokroku ve znalostech o učení a paměti!

- Pokusné osoby mohli kdykoli experiment přerušit, aniž by následoval trest
- Učitel žáka neviděl, pouze slyšel.
- Vysokou poslušnost lze přisuzovat prostředí, ve kterém se experiment konal (Yelská univerzita)
- Učitel měl před sebou 30 spínačů od 15 do 450 Voltů.
- Psycholog byl dostatečnou autoritou
- Učitel dostal instrukci při chybě udělit šok, při další vždy o stupeň vyšší

Některé obměny podmínek v Milgramově výzkumu

Experimentální situace	Respondenti, kteří uposlechli až do konce
Oběť po celou dobu nevydává žádný zvuk	100%
Při 300V oběť buší na stěnu	65%
Oběť je v téže místnosti	40%
Pokus se provádí v kancelářské budově v centru města	48%
Učitel silou přidržuje ruku oběti na elektrodě	30%
Experimentátor dává příkazy po telefonu	20,5%
Experimentátor nedává žádné příkazy: učitel má možnost svobodně zvolit sílu šoku	2,5%
Experimentátor je zřejmě běžným občanem	20%

Výsledky

USA

- 35% (14) v určitém bodě vypovědělo poslušnost
- 65% (26) osob se nechalo autoritou podnítit k tomu, aby se chovaly slepě a krutě

■ Ammán, Jordánsko
80% poslušnosti

■ Austrálie
50%

Závěr

- Migramovy testy nevysvětlují, proč někdo odmítl týrat jiného. Nepoložil si „pedagogickou“ otázku, proč se někdo nepodřídí takovéto autoritě.
- Je to pouze otázka svobody vůle, přijetí odpovědnosti za vlastní činy, otázka kritického myšlení?

Děkuji za pozornost